



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quæ abominatio desolationis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 15.

Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta stantem in loco sancto: qui legit, intelligat.

QUESTIO I.

Quæ abominatio desolationis?

§. 1. Danielis 9. locum exposui, pauca nunc aderam. Syrus vocat *מִשְׁכַּן הַדְּבָרִים* *athachane phtha dechareba*. Signum immundum vastitatis. Quod Christus dicit in loco sancto, 70. In templo, apud Danielem est in Hebræo *בְּיָדָא* *super aliam*. Sanctus autem dicitur à Daniele qui fuerit, quique sanctus futurus erat: nam postquam profanatus erat, vix sanctus vocari merebatur.

Abominatio desolationis ad templi destructionem pertinet, ut ex Luca demonstrat Augustinus Epistola octogesima. Signa quæ in Evangelio futura prædicta sunt, sicut commemorat sanctitas tua, secundum Lucam, eadem sunt secundum Matthæum & secundum Marcum. Hinc tres narrat quæ dixerit Dominus, cum interrogatus esset à discipulis suis, quando futura essent, quæ de templo eversione prædixerat, & quod signum esset aduentus eius & consummationis seculi. Cum itaque signa dicat, quæ ad ista tria pertineant, id est, ad excidium illius civitatis: ad aduentum eius in corpore suo, quod est ecclesia, ad aduentum eius in capite ecclesie, quod est ipse: quod eorum signorum, ad quod horum trium referendum sit, diligenti consideratione cernendum est: ne forte quod pertinet ad eversioem Hierusalem ad finem seculi referendum putemus: aut e contrario, quod ad finem seculi pertinet affirmemus ad civitatis illius excidium pertinere, aut quod pertinet ad eius aduentum in corpore suo, quod est ecclesia dicamus pertinere ad eius aduentum novissimum in corpore suo, quod est caput Ecclesie: aut rursus quod pertinet ad aduentum eius novissimum, per se ipsum ad eum pertinet ad eversioem aduentum, qui est per Ecclesiam. In quibus omnibus sunt quedam manifesta, quedam vero sic obscura, ut vel laboriosum sit ea diiudicare, vel temerarium, quamdiu non intelliguntur, de his aliquid definire. Quis enim non videat ad illam civitatem pertinere, quod dictum est: Cum autem videritis circumdari ab exercitu Hierusalem, tunc scitote quia appropinquabit desolatio eius. Item quis non videat ad aduentum Domini novissimum pertinere quod dictum est: Cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei?

§. 2. Nihilominus tamen etiam de Antichristo locutum dominum Hieronymus tradit, cap. 25. Sequitur deinde & iudicium aduentus futuri (quando nimirum Christus ad iudicium veniet) cum abominationem desolationis stantem in loco sancto videbunt: tunc claritatis reditum intendendum. Et de hoc quidem, beatissimo Daniele & Paulo prædicantibus, superfluum nos puto habere sermonem: de Antichristi enim temporibus hæc locutus est. Abominatio ex eo dicta, quod adversus Deum veniens honorem sibi Dei vindicat. Desolationis autem abominatio; quia bellis & castris terram cum piaculo desolaturus sit: atque ob id à Iudeis susceptus loco sanctificationis insisteret, ut ubi sanctorum precibus Deus invocabatur, illic ab infidelibus receptus, Dei honore venerabilis sit. Eadem est etiam Bedæ sententia.

Alii abominationem desolationis ipsam desolationem vastatricem interpretantur, ut sit abominanda, vel abominabilis desolatio: sed causam illi, unde illa sit considerant. Alii statuant vastationis, ut Aquilam, ab Herode collocatum, signa Romana, exercitum Romanum, quod etiam Chrysostomus probabile arbitrat, sed templo exciso tum primum ille ibi steterit, & cum excidit. at apud Lucam egredi iubentur cum viderint abominationem desolationis. alii ad statum Adriani, ut Ambrosius in Lucam, referunt. Eam desolationem esse non dubito, quæ à seditionis facta est, cum templum occuparunt, ut Ioseph. lib. 18. ant. & lib. 2. belli, cæde sacerdotum, & omni flagitiorum genere templum profanatum, & vere proprieque est factum spelunca latronum. Ma oramen olim erit eodem in loco abominatio desolationis, cum in eo restaurato sedebit Antichristus. Ita 2. Thessal. 2. In templo Dei sedebit, ostendens se tanquam sit Deus, ac tum magna quoque erit tribulatio.

QUESTIO II.

Cui dicat: Qui legit, intelligat?

§. 1. Beza interpretatur, consideret. Græce est: *ὁ ἀκούων, ἀκούσας* *intelligat, cognoscat*: Hoc enim indicat: Danielem à multis legi, non intelligi, quocirca crebro prætare ne legi quidem; errabant enim veteres Iudei non intelligentes scripturas. Errant hodieque hæretici, ex Daniele, & aliis fingentes sibi Antichristos, quos scriptura non continet, sed ipsi sibi ex malefano cerebro fabricantur, atque hinc condiscimus in rebus gravissimis scripturam esse ita difficilem, & obscuram, ut legentibus obvia non sit, & lectorem elaborare oporteat, ut quod legit, intelligat. Quomodo autem intelligat? Non ex alio: um locorum collatione, non enim ab aliis illa clarius exposita sunt, quæ Daniel propheta. Hic igitur deficit collatio scripturarum. Opus igitur est, ut à Deo, ab Ecclesia veteri petat explicationem, cum prius auctoritatis non sit explicatio scripturæ. Itaque ridiculus est Vostius in Tesseradecade Antipistoriana, cum dicit: [Necesse est ut inde pendeat vera scripturæ interpretatio, unde eiusdem pendet auctoritas, siue certitudo ac veritas: cum verus demum scripturæ sensus sit, ipsa scriptura. Quare qui penitus mihi persuadere potest, scripturam hanc esse *ἑρμηνεύουσαν*, idem, quæ sit germana & vera scripturæ sententia, penitus mihi persuadeat necesse est. Illud vero externam quidem rationem facit, ipsa sacra scriptura, ipsa diligenter secum collata. Internam vero rationem Spiritus sanctus in ipsa scriptura loquens.] Fallitur vehementer, & fallit. Certum nobis est, caput novum Danielis esse veram *ἑρμηνεύουσαν* scripturam: quæ vera, & germana sit sententia, non potest certum esse Vostio: nam ut de interna ratione taceam, quem ille sibi tribuere debet, nos negare cogimur: Externa hic illi deficit, non enim diligenter conferte potest, hanc scripturam cum alia, quæ clarissime dicat, quod obscurius Daniel effatus est, seu angelus Danieli. Nec Daniel qui asseuerat intelligentiæ esse in visione, verba angeli cum alia scriptura contulit, ut ea intelligeret, sed nec illa Ecclesia quæ fuit Danielis tempore, quæque deinde secuta est, & custos fuit non modo literarum, sed etiam sententiæ Danielis, ex collatione sensum prophetiæ venari potuit; sed ex Daniele primum eius familiares, & sacerdotes, deinde ex illis Ecclesia intellexit: aut sane vnum ex tota scriptura locum nominent, quocum illi veteres conferre verba Danielis potuerint, ut intelligerent. Verum autem idemque in Ecclesia fuit medium

Desolatio.

Intelligentia opus est in lectione.

Modus intelligendi.

Scripturæ sensus est sensus.

Collatio non sufficit.